

Yrkes högskolan

OMRÅDESANALYS 2026

Funktionsnedsättning, psykiatri och socialt arbete

Myndigheten för yrkes högskolan

Innehållsförteckning

Inledning	3
Innehåll	4
Yrkehögskolans utbildningsinriktningar	4
Avstämningar	4
Yrkehögskolans statistik	5
Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras	5
Funktionsnedsättning, psykiatri och socialt arbete	7
Utfall ansökningsomgång YH-program 2025	8
Resultat från genomförda utbildningar inom YH-program	9
Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt	12
Regionalt utbud och regional efterfrågan	22
Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras	30
Definitioner	32

Inledning

Den här områdesanalysen är ett analysunderlag som visar hur Myndigheten för yrkeshögskolan ser på utbildningarnas resultat och efterfrågan på kompetens samt myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras.

I områdesanalysen presenteras pågående och beviljade utbildningsplatser för yrkeshögskoleutbildning som omfattar minst 100 yrkeshögskolepoäng (YH-program) och för kort yrkeshögskoleutbildning (YH-kurser). För YH-program presenteras resultat per utbildningsinriktning samt arbetsmarknadens efterfrågan på kompetens. Områdesanalysen avslutas med myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras.

Bedömningen bygger på en avvägning av vad som är rimligt att bevilja utifrån en rad faktorer, där de tre främsta är

- det ekonomiska utrymmet som myndigheten beräknar ha för att bevilja statsbidrag och särskilda medel för programmen
- dimensionering av redan beviljade platser och pågående utbildningar
- efterfrågan på kompetens.

Det bör understrykas att bedömningen inte alltid motsvarar den faktiska efterfrågan på kompetens. För information om hur en ansökan prövas hänvisas till myndighetens bedömningshandbok som går att begära ut via myndighetens registratur. Myndigheten har begränsade medel och en mängd prioriteringar måste göras mellan samtliga utbildningsinriktningar. Det kan innebära att efterfrågan inte kan matchas med motsvarande antal utbildningsplatser. Andra faktorer kan också göra att det inte är rimligt att genomföra en ökning av en utbildningsinriktning.

Enligt förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan ska myndigheten analysera arbetsmarknadens behov av utbildningar inom yrkeshögskolan.

Målet med områdesanalysen är att bidra till ökad transparens och tydlighet. Analysen utgör ett stöd för myndighetens handläggare vid bedömning av ansökningar och kan även bidra till omvärldsanalys för andra intressenter.

Innehåll

Strukturen är densamma för samtliga områdesanalyser. Varje områdesanalys innehåller följande information:

- Utfall av årets ansökan och det nya utbildningsutbudet
- Resultat från genomförda utbildningar
- Beskrivning av efterfrågan på 3–5 års sikt
- Regionalt utbud och regional efterfrågan
- Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras

Yrkeshögskolans utbildningsinriktningar

Det finns drygt 200 utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan. Till varje utbildningsinriktning hör en SUN-kod som myndigheten har tagit fram genom att utgå från *Svensk utbildningsnomenklatur* (SUN). All statistik som presenteras är uppbyggd efter detta system.

Varje utbildningsinriktning (SUN5) leder till en yrkesroll eller flera närliggande yrkesroller. Det finns också utbildningsinriktningar som kategoriseras som "övriga" utbildningsinriktningar. Dessa SUN-koder kan innehålla både specifika utbildningar för vilka det av någon anledning saknas en dedikerad inriktning, eller mer obestämbara utbildningar som inte passar in i några av de andra SUN-koderna.

Antalet utbildningsinriktningar kan förändras över tid. Myndigheten kan ta bort eller lägga till SUN-koder beroende på arbetsmarknadens utveckling.

Avstämningar

Vid framtagandet av denna områdesanalys har avstämningar skett med berörda branscher eller andra relevanta aktörer som kan ge en samlad bild av efterfrågan på kompetens på nationell och regional nivå, när det har varit möjligt.

Yrkeshögskolans statistik

Det finns mycket statistik om yrkeshögskolan och för den som vill veta mer hänvisas till myh.se och scb.se.

Här presenteras endast en begränsad del och det statistiska underlaget som tas upp är

- statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser per utbildningsinriktning
- examensgrad från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- andel i arbete från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- arbetets överensstämmelse med utbildningen per utbildningsinriktning
- outnyttjade platser per utbildningsinriktning.

Statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser utgör en grund för dimensionering av nya utbildningsplatser. Särskilt relevant att visa är statistik över platser per slutår, för att illustrera vilket utflöde av kompetens som utbildningarna kan bidra med per år om alla beviljade platser utnyttjas.

Statistiken visar också var i landet de beviljade utbildningarna finns. Utbildningar inom yrkeshögskolan ska ha en utifrån arbetslivets behov lämplig regional eller nationell placering varpå den regionala efterfrågan är en viktig aspekt när nya platser beviljas.

Examensgrad, andel i arbete, arbetets överensstämmelse med utbildningen samt outnyttjade platser är alla olika sätt att mäta utbildningarnas resultat per utbildningsinriktning.

Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras

Områdesanalysen avslutas med myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras utifrån en samlad analys av arbetsmarknadens behov. Bedömningarna baseras på de underlag och förutsättningar som är kända vid tidpunkten för analysens framtagande. Dessa bedömningar kan dock komma att revideras till följd av förändrade omvärldsfaktorer, myndighetens tillgängliga medel eller inkomna ansökningar.

Funktionsnedsättning, psykiatri och socialt arbete

Denna områdesanalys omfattar de utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan som bidrar till kompetensförsörjning inom områdena funktionsnedsättning, psykiatri och socialt arbete.

Aktiveringspedagog/boendestödjare/stödpedagog	SUN-KOD 723ta
Vidareutbildning för undersköterskor – psykiatri	SUN-KOD 723qb
Övriga utbildningar, psykiatrisk vård	SUN-KOD 723qy
Behandlingsassistent/behandlingspedagog	SUN-KOD 762ca

Utfall ansökningsomgång YH-program 2025

Inkomna och beviljade ansökningar

Utbildningsinriktningar	Ansökningar	Beviljade ansökningar
Aktiveringspedagog/boendestödjare/stödpedagog	21	11
Vidareutbildning för undersköterskor – psykiatri	10	5
Övriga utbildningar, psykiatrisk vård	1	0
Behandlingsassistent/behandlingspedagog	34	10

Källa: MYH.

Pågående och beslutade platser per utbildningsinriktning och slutår.

Utbildningsinriktningar	2026	2027	2028	2029	2030
Aktiveringspedagog/boendestödjare/stödpedagog	715	884	863	545	320
Vidareutbildning för undersköterskor – psykiatri	398	538	473	283	88
Övriga utbildningar, psykiatrisk vård*	65	60	60	60	
Behandlingsassistent/behandlingspedagog**	494	624	867	599	338

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

*Innehåller utbildningar till handledare.

**Innehåller utbildningar till socialpedagog och behandlingspedagog. Innehåller två utbildningar med 35 platser vardera inom utbildningsformen YH utan statsbidrag, slutår 2027 och 2028.

Källa: MYH.

Platser som beviljas efter ansökningsomgång 2026 påverkar i huvudsak slutåret 2029 och framåt beroende på utbildningarnas längd och studietakt. Nya platser kan fyllas på vid varje ansökningsomgång och på så vis byggs utflödet på framåt. Antal platser innebär tillgängliga utbildningsplatser och det är inte säkert att det motsvarar antal personer som examineras.

Nedan redovisas beviljade utbildningars omfattning i yrkeshögskolepoäng (YH-poäng) samt förekommande studietakt inom respektive utbildningsinriktning. Som jämförelse motsvarar fem YH-poäng en veckas heltidsstudier, medan 200 YH-poäng motsvarar ett års heltidsstudier.

- Aktiveringspedagog/boendestödjare/stödpedagog: 200–300 YH-poäng, 50, 75 och 100 procent studietakt.
- Vidareutbildningar för undersköterskor – psykiatri: 200–235 YH-poäng, 50 och 100 procent studietakt.
- Övriga utbildningar, psykiatrisk vård: 250–400 YH-poäng, 75 och 100 procent studietakt.
- Behandlingsassistent/behandlingspedagog: 400–440 YH-poäng, 100 procent studietakt.

Denna områdesanalys utgör en samlad uppföljning av de tidigare rapporterna *Funktionsnedsättning, psykiatri och socialpsykiatri* och *Socialt arbete*. Därtill finns flera andra områdesanalyser med relevans för branschen, kopplade till utbildningsområdet hälso- och sjukvård samt socialt arbete, exempelvis *Sjukvård samt vård och omsorg av äldre, Tandvård, Teknikområden i sjukvården, Friskvård och kroppsvård* samt *Pedagogik och undervisning*.

Resultat från genomförda utbildningar inom YH-program

Examensgraden de tre senaste slutåren.

Utbildningsinriktningar	2022	2023	2024
Aktiveringspedagog/boendestödjare/stödpedagog	72 %	70 %	67 %
Vidareutbildning för undersköterskor - psykiatri	60 %	62 %	56 %
Övriga utbildningar, psykiatrisk vård	77 %	59 %	63 %
Behandlingsassistent/behandlingspedagog	78 %	77 %	80 %
Totalt för yrkeshögskolan	68 %	68 %	69 %

Källa: SCB.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen året efter examen (avser examinerade 2024).

Utbildningsinriktningar	Andel i arbete, procent	Överensstämmelse arbete – utbildning		
		Helt/till största delen, procent	Till viss del, procent	Inte alls, procent
Aktiveringspedagog/ boendestödjare/stödpedagog	95 ± 2	57 ± 5	33 ± 5	9 ± 3
Vidareutbildning för undersköterskor – psykiatri	89 ± 6	41 ± 10	49 ± 10	9 ± 6
Behandlingsassistent/ behandlingspedagog	85 ± 4	68 ± 5	24 ± 5	8 ± 3
Totalt för yrkeshögskolan	81 ± 1	58 ± 1	25 ± 1	17 ± 1

Felmarginal angiven med 95 procents konfidensintervall.
Källa: SCB.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen året efter examen (avser examinerade 2022–2024 sammanräknat).

Utbildningsinriktningar	Andel i arbete, procent	Överensstämmelse arbete – utbildning		
		Helt/till största delen, procent	Till viss del, procent	Inte alls, procent
Aktiveringspedagog/ boendestödjare/stödpedagog	96 ± 1	58 ± 3	36 ± 3	7 ± 1
Vidareutbildning för undersköterskor - psykiatri	87 ± 3	49 ± 5	41 ± 5	10 ± 3
Övriga utbildningar, psykiatrisk vård	77 ± 11	..	..	..
Behandlingsassistent/ behandlingspedagog	86 ± 2	65 ± 3	26 ± 3	9 ± 2
Totalt för yrkeshögskolan	85 ± 0	62 ± 0	25 ± 0	13 ± 0

Om en cell är prickad betyder det att antalet observationer är för få för att resultatet ska kunna visas.
Felmarginal angiven med 95 procents konfidensintervall.
Källa: MYH.

Andel utnyttjade platser per startår.

Utbildningsinriktningar	2023	2024	2025
Aktiveringspedagog/boendestödjare/stödpedagog	3 %	4 %	9 %
Vidareutbildning för undersköterskor – psykiatri	12 %	13 %	11 %
Övriga utbildningar, psykiatrisk vård	0 %	2 %	0 %
Behandlingsassistent/behandlingspedagog	0 %	0 %	2 %
Totalt för yrkeshögskolan	11 %	10 %	10 %

Källa: MYH.

Sammanfattande reflektion över resultat från genomförda utbildningar

Utbildningar till behandlingsassistent/behandlingspedagog uppvisar genomgående goda resultat. Examensgraden är hög och stabil över tid, etableringen på arbetsmarknaden ligger i nivå med eller något över genomsnittet för yrkeshögskolan och utbildningsplatserna nyttjas i mycket hög grad.

Examensgraden har sjunkit för de tre resterande utbildningsinriktningarna, med särskilt låga resultat för vidareutbildning för undersköterskor inom psykiatri. Samtidigt ligger examensgraden för aktiveringspedagog/boendestödjare/stödpedagog fortsatt i nivå med yrkeshögskolans genomsnitt.

Resultaten för andel i arbete och överensstämmelse mellan arbete och utbildning tyder på att utbildningarna leder till arbete och till matchande jobb. Särskilt många tycks komma ut i arbete efter utbildning till aktiveringspedagog/boendestödjare/stödpedagog. För övriga utbildningar inom psykiatrisk vård saknas till stor del resultat om etablering på arbetsmarknaden.

Generellt nyttjas utbildningsplatserna väl med en liten negativ avvikelse för övriga utbildningar inom psykiatrisk vård.

Sammantaget framträder en övervägande positiv resultatbild, samtidigt som det finns utvecklingspotential inom vissa områden. En viktig förutsättning för att stärka kompetensförsörjningen via yrkeshögskolan är att utbildningsanordnare och arbetsliv tillsammans arbetar för att öka eller bibehålla en redan hög examensgrad, vilket bidrar till ett större utflöde av potentiell arbetskraft. Därtill behöver samverkan främja att examinerade får arbete som överensstämmer med utbildningens inriktning. För att motverka utnyttjade platser uppmanar myndigheten anordnare att inte ansöka om fler platser än vad som bedöms möjligt att fylla med studerande. Eftersom konkurrensen om myndighetens medel är stor kan ett mer effektivt resursutnyttjande möjliggöra att fler utbildningar beviljas.

Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt

Enligt medlems- och arbetsgivarorganisationen Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) står socialtjänsten samt hälso- och sjukvården inför betydande kompetensutmaningar. Idag arbetar omkring 1,2 miljoner personer inom välfärden. Allt fler invånare kommer i kontakt med socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården, och behoven bedöms öka ytterligare de kommande tio åren. Samtidigt förväntas stora pensionsavgångar inom flera professioner.

Analysföretaget Demoskop har analyserat kompetensbehoven i den privata tjänstesektorn, inklusive delsektorn hälsa, vård och omsorg, där yrkesroller som boendestödjare, behandlingspedagog och socialpedagog ingår. *Tjänstesektorns kompetensundersökning (2025)* visar att 45 procent av företagen anger ökade rekryteringsbehov på tre års sikt, jämfört med 49 procent på fyra till sex års sikt. Undersökningen visar också att hälsa, vård och omsorg är den näst största delsektorn sett till upplevda svårigheter att rekrytera rätt kompetens under de senaste fem åren.

Den 1 juli 2025 trädde en ny socialtjänstlag (2025:400) i kraft, i syfte att göra socialtjänsten mer förebyggande, tillgänglig, jämställd och kunskapsbaserad. Lagen har bland annat en ny struktur som tydliggör vikten av en helhetssyn och en inriktning på individens individuella behov och förutsättningar, i stället för deras grupptillhörighet. Mot denna bakgrund, och med hänsyn till att den nya lagen innebär en omfattande omställning av socialtjänstens arbetsätt, har regeringen aviserat en särskild kompetens- och bemanningssatsning för perioden 2024–2028. Satsningen uppgår sammantaget till åtta miljarder kronor och syftar till att stödja kommunerna i omställningsarbetet. Kommunerna kan söka statsbidrag för bemanning och kompetenshöjande insatser, vilket kan inkludera bland annat yrkeshögskoleutbildning.

Den nya socialtjänstlagen kan medföra en förskjutning i kompetensbehoven, med ett ökat fokus på kunskaper och färdigheter inom förebyggande och hälsofrämjande arbete, samverkan, relationsskapande, kommunikation samt kunskapsbaserade arbetsätt. Yrkeshögskoleutbildad personal, såsom stödpedagoger, specialistundersköterskor inom psykiatri och socialpedagoger, kan i detta sammanhang fylla viktiga funktioner i verksamheterna.

Genom införandet av föreskrifter om nationellt likvärdigt utbildningsinnehåll samt nya lagkrav på eftergymnasial utbildning har flera av de yrkesroller som behandlas i denna områdesanalys genomgått en tydlig professionalisering. Roller som tidigare i hög grad betraktades som kvalificerad baspersonal har i ökande utsträckning utvecklats till pedagogiska specialistfunktioner och centrala kvalitetsbärare i verksamheterna.

Aktiveringspedagog/boendestödjare/stödpedagog

Myndigheten för yrkeshögskolan har utfärdat föreskrifter om nationellt likvärdigt innehåll för utbildningar inom yrkeshögskolan med inriktning stödpedagog inom funktionshinderområdet (MYHFS 2019:1). I föreskrifterna anges särskilda förkunskapskrav avseende gymnasial utbildning i svenska och pedagogik samt yrkeserfarenhet från arbete med stöd till personer med funktionsnedsättning.

Yrkeshögskoleutbildningar inom denna utbildningsinriktning leder främst till yrkesrollerna stödpedagog eller aktiveringspedagog inom funktionshinderområdet. Fortsättningsvis används primärt begreppet stödpedagog.

En stödpedagog arbetar med att ge vardagsnära stöd till personer med fysiska, psykiska eller intellektuella funktionsnedsättningar. Insatserna riktar sig till individer som beviljats stöd enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller socialtjänstlagen (SoL). Yrkesrollen ska bidra till att den enskilde får ökad självständighet, delaktighet och livskvalitet samt omfattar ofta ett särskilt pedagogiskt ansvar.

Stödpedagoger är vanligtvis verksamma inom grupp- och servicebostäder, daglig verksamhet, korttidsboenden och i ordinärt boende. Arbetsgivarna utgörs i huvudsak av kommuner, men anställning förekommer även hos privata utförare.

Det saknas alternativa utbildningsvägar som leder till yrkesrollen stödpedagog. De övriga yrkesrollerna som behandlas i denna områdesanalys kan dock bidra med närliggande kompetenser, eftersom utbildningarna har innehållsliga beröringspunkter. Vid högskolor och universitet finns därutöver kurser och program inom området funktionsnedsättning, vilka kan bidra till kompetensutveckling men som inte utgör en samlad eller formellt etablerad utbildningsväg till yrkesrollen.

SKR genomför vartannat år en enkätundersökning om rekryteringsläget för yrkeshögskoleyrken i kommuner och regioner. Undersökningen omfattar ett antal yrkesgrupper, däribland stödpedagog. Nedan redovisas resultaten för år 2025, med jämförbara uppgifter för år 2023 angivna inom parentes, följt av en avslutande summering.

- 73 procent (59) av kommunerna uppger att de har sökt stödpedagoger under det senaste året.
- Bland de kommuner som rekryterat bedömer 50 procent (31) att det råder balans mellan tillgång och efterfrågan på sökande, medan 30 procent (52) anger brist och 8 procent (6) uppger god tillgång.
- På tre års sikt bedömer 44 procent (35) av kommunerna att antalet anställda kommer att vara oförändrat, 37 procent (37) att antalet kommer att öka och 4 procent (3) att det kommer att minska.
- Sammantaget visar jämförelsen mellan 2025 och 2023 att andelen kommuner som sökt stödpedagoger har ökat. Stödpedagog är även det yrke i undersökningen som flest kommuner uppger att de har rekryterat yrkeshögskoleutbildad personal till. Jämfört med 2023 uppger fler kommuner 2025 att tillgången på sökande har förbättrats. Samtidigt bedömer en större andel kommuner att antalet anställda på tre års sikt kommer att vara oförändrat, parallellt med att en stabilt hög andel fortsatt bedömer att antalet anställda kommer att öka.

Vidare visar SKR:s rapport *Välfärdens kompetensförsörjning (2024)* att antalet stödassistenter och stödpedagoger i kommunerna, inklusive privata utförare, förväntas öka från 74 500 till 76 100 mellan 2023 och 2033. Denna ökning om 1 600 anställda drivs av demografiska förändringar. Parallellt beräknas cirka 22 200 pensionsavgångar under samma period, vilket

sammantaget innebär ett rekryteringsbehov på omkring 23 800 personer. I rapporten redovisar SKR även alternativa scenarier för ökat arbetskraftsutbud där exempelvis fler arbetade timmar och höjd pensionsålder inkluderas.

Enligt Statistiska centralbyråns (SCB:s) yrkesregister ingår socialpedagoger i yrkesgrupp 3411 – behandlingsassistenter och socialpedagoger med flera. Statistiken visar att antalet anställda i yrkesgruppen uppgick till cirka 18 200 personer år 2024, jämfört med omkring 16 700 personer år 2022. Av dessa hade cirka 6 000 personer år 2024 en eftergymnasial utbildning kortare än tre år, en kategori som inkluderar yrkeshögskoleutbildning. Detta motsvarar cirka 33 procent av samtliga anställda i yrkesgruppen. Denna utbildningsnivå utgör den största gruppen, även om många anställda också har gymnasial utbildning alternativt eftergymnasial utbildning, tre år eller mer. Utbildningsnivån motsvarande yrkeshögskola är dock den enda utbildningsnivån där andelen anställda i yrkesgruppen kontinuerligt ökat de senaste fem åren, medan andelen anställda med gymnasial utbildning har minskat och andelen med motsvarande högskoleutbildning har legat relativt stabilt. Vidare visar statistiken att det år 2024 fanns cirka 2 000 anställda i åldern 55–59 år, vilket i genomsnitt innebär att cirka 400 personer per år väntas gå i pension mellan åren 2030–2034.

Sammantaget visar SCB:s statistik att yrkesgruppen är växande, att utbildningsnivån successivt höjs och att yrkeshögskolan får en alltmer central roll i kompetensförsörjningen. Samtidigt bör det beaktas att SCB:s yrkesgrupp för behandlingsassistenter och socialpedagoger omfattar flera skilda yrkesroller, vilket innebär begränsade möjligheter att särskilja stödpedagoger statistiskt. Anställda som arbetar inom funktionsstödsverksamhet kan dessutom förekomma i yrkesgruppen 5342 – vårdare, boendestödjare. Det ska även noteras att ersättningsrekrytering till följd av pensionsavgångar utgör ett av flera skäl till nyanställningar inom yrkesgruppen.

Dessutom illustrerar skillnaderna mellan SKR:s personaluppgifter och SCB:s yrkesstatistik de metodologiska svårigheter som föreligger vid avgränsning och statistisk redovisning av vissa yrkesroller, däribland stödpedagoger.

Demoskops rapport *Tjänstesektorns kompetensundersökning (2025)* visar vidare att det inom den privata tjänstesektorn behöver anställas 2 200 boendestödjare, 1 400 stödassistenter och 1 300 stödpedagoger under de närmaste tre åren.

Enligt Arbetsförmedlingens yrkesbarometer från juni 2026 bedöms det i nuläget finnas stora möjligheter till arbete för vårdare och stödassistenter, med en förväntad ökning av efterfrågan på fem års sikt, delvis till följd av en åldrande befolkning. Arbetsförmedlingen anger att yrkeskategorin även kan omfatta andra yrkestitlar, såsom stödpedagog, boendestödjare, omsorgsassistent och habiliteringsassistent.

I myndighetens dialog med SKR, Socialstyrelsen och föreningen Vård- och omsorgscollege bekräftas bilden av en ökad professionalisering av yrkesrollen. Stödpedagoger beskrivs som mycket efterfrågade, samtidigt som kommunerna uppger att det råder kompetensbrist inom området. Sammantaget pekar aktörerna på ett betydande behov av stödpedagoger, vilket kopplas till professionalisering av verksamheterna, demografiska förändringar samt kommande pensionsavgångar. Vård- och omsorgscollege framhåller samtidigt att branschens arbete med att utveckla differentierade arbetsuppgifter, inklusive etablering av särskilda funktioner för

yrkeshögskoleutbildade, delvis har avstannat. Detta relateras till verksamheternas behov av att säkerställa kompetenskraven för baspersonalen, undersköterskorna, som sedan 2023 omfattas av skyddad yrkestitel. En ytterligare aspekt är att en högre examensgrad kan stärka tillgången på kvalificerad arbetskraft och därmed utgöra ett alternativ till en utbyggnad av utbildningsplatser. Avslutningsvis kan branschaktörernas olika perspektiv tala både för en viss utökning och för ett fortsatt bibehållande av nuvarande nivå av utbildningsplatser för stödpedagoger.

Vidareutbildning för undersköterskor – psykiatri

Myndigheten för yrkeshögskolan har utfärdat föreskrifter om särskilda förkunskapskrav för specialiserande yrkeshögskoleutbildningar för undersköterskor (MYHFS 2023:5), vilka tillämpats första gången på ansökningar inkomna 2024. Föreskrifterna upphäver tidigare föreskrifter (MYHFS 2022:5), dock gäller de äldre föreskrifterna i fråga om beslut om utbildningar som fattats före den 1 februari 2024. I föreskrifterna anges särskilda förkunskapskrav avseende gymnasial utbildning inom vård och omsorg samt yrkeserfarenhet från arbete som undersköterska.

Yrkeshögskoleutbildningar inom denna utbildningsinriktning kan leda till yrkesroller som specialistundersköterska inom psykiatrisk verksamhet, specialiserad undersköterska inom psykiatri och psykiatrispecialiserad undersköterska/boendestödjare/skötare. Fortsättningsvis används primärt begreppet specialistundersköterska inom psykiatri.

En specialistundersköterska inom psykiatri har kunskap om olika former av psykisk ohälsa och psykiatriska sjukdomstillstånd samt om vilka konsekvenser dessa kan få för individen, grupper och i samhället i stort. I yrkesrollen ingår att stödja och vårda personer med psykisk ohälsa, ofta i komplexa situationer. Arbetet präglas av ett personcentrerat förhållningssätt, professionellt bemötande och samverkan i tvärprofessionella team. Arbetsuppgifterna innefattar även dokumentation, handledning, samverkan med anhöriga samt att fungera som kunskapsstöd i psykiatriska frågor. Därtill ingår medverkan i verksamhetens kvalitets- och utvecklingsarbete.

Specialistundersköterskor inom psykiatri kan arbeta inom regionens öppen- och slutenvård, kommunens socialpsykiatriska verksamheter samt kommunala och privata hem för vård eller boende (HVB-hem).

Det saknas alternativa utbildningsvägar som leder till yrkesrollen specialistundersköterska inom psykiatri. De övriga yrkesrollerna som behandlas i denna områdesanalys kan dock bidra med närliggande kompetenser, eftersom utbildningarna har innehållsliga beröringspunkter. Vid högskolor och universitet finns därutöver ett visst utbud av kurser och program inom området psykiatri, vilka kan bidra till kompetensutveckling, men som inte utgör en samlad eller formellt etablerad utbildningsväg till yrkesrollen.

Enligt SCB:s yrkesregister ingår specialistundersköterska i yrkesgrupp 5323 – undersköterskor, vård- och specialavdelning och mottagning. Statistiken visar att antalet anställda i yrkesgruppen uppgick till cirka 37 700 personer år 2024, att jämföra med omkring 39 100 personer år 2022. Av dessa hade cirka 5 900 personer år 2024 en eftergymnasial utbildning kortare än tre år, en kategori som inkluderar yrkeshögskoleutbildning. Detta motsvarar cirka 16 procent av samtliga anställda i yrkesgruppen. Den övervägande delen av de anställda har gymnasial utbildning.

Eftersom den tydligt avgränsade eftergymnasiala yrkesrollen specialistundersköterska utgör en så pass liten del av denna breda yrkesgrupp, är möjligheterna begränsade att med stöd av SCB:s yrkesstatistik dra slutsatser om yrkesrollens sammansättning och utveckling, exempelvis avseende antal anställda, utbildningsnivå och åldersfördelning.

Vidare visar SCB:s rapport *Regionala trender och prognoser 2025. Med sikte på år 2040, nationella bedömningar* (2026) att efterfrågan på vård- och omsorgsutbildad personal förväntas öka, samtidigt som det finns en risk för brist år 2040. Framskrivningen avser tillgång och efterfrågan på personal med gymnasial vård- och omsorgsutbildning, motsvarande arbetsmarknadsutbildning samt yrkeshögskoleutbildning till specialistundersköterska.

I SKR:s enkätundersökning *Rekryteringsläget för yrkeshögskoleyrken i kommuner och regioner* ingår yrket undersköterska med specialistinriktning. Nedan redovisas resultaten för år 2025, med motsvarande uppgifter för år 2023 angivna inom parentes, följt av en avslutande summering.

- 61 procent (47) av kommunerna uppger att de har sökt undersköterskor med specialistinriktning under det senaste året. Motsvarande andel för regionerna är 76 procent (75).
- Bland de kommuner som har rekryterat anger 55 procent (73) att det råder brist på sökande, medan 29 procent (16) uppger att det är balans mellan tillgång och efterfrågan. Endast 6 procent (4) bedömer att det finns god tillgång. I regionerna bedömer 77 procent (25) att det råder balans, medan 15 procent (50) anger brist.
- På tre års sikt bedömer 65 procent (66) av kommunerna att antalet anställda kommer att öka, 24 procent (17) att antalet kommer att vara oförändrat och 2 procent (4) att antalet kommer att minska. Bland regionerna bedömer 53 procent (19) att behovet kommer att vara oförändrat, medan 29 procent (56) bedömer att antalet anställda kommer att öka.
- En jämförelse mellan 2025 och 2023 visar att andelen kommuner som sökt undersköterskor med specialistinriktning har ökat, och även i regionerna kan en marginell ökning noteras. Tillgången på sökande uppges ha förbättrats, samtidigt som en anmärkningsvärt hög andel av kommunerna fortfarande anger brist på sökande. Kommunernas bedömningar av antalet anställda på tre års sikt är i stort sett oförändrade över tid, där en tydlig majoritet fortsatt räknar med en ökning. För regionerna är bilden något annorlunda, då en större andel vid den senaste mätningen bedömer att antalet anställda kommer att vara oförändrat.
- Avslutningsvis har kommuner och regioner även fått bedöma hur antalet anställda undersköterskor med specialistinriktning förväntas utvecklas på tre års sikt, uppdelat efter inriktning. Resultaten för 2025 visar att de specialistinriktningar som bedöms öka i flest kommuner är demens och äldreomsorg, följt av palliativ vård, välfärdsteknologi och psykiatri. I regionerna bedöms ökningen främst avse psykiatri och intensivvård, operation och anestesi, följt av barn och ungdomar, andra inriktningar samt välfärdsteknologi. Sammantaget bedömer 39 procent av kommunerna och 47 procent av regionerna att antalet anställda med specialistinriktning inom psykiatri kommer att öka på tre års sikt.

Arbetsförmedlingens yrkesbarometer från juni 2026 innehåller inga specifika bedömningar av arbetsmarknadsläget för specialistundersköterskor inom psykiatri. De närmast jämförbara yrkesgrupperna i barometern är undersköterskor inom vårdavdelning mottagning samt

psykiatrisjuksköterskor. Möjligheterna till arbete i nuläget bedöms som medelstora för undersköterskor och som stora för sjuksköterskor. På fem års sikt förväntas efterfrågan öka för båda yrkesgrupperna.

Personer med samsjuklighet i psykisk ohälsa och skadligt bruk och beroende behöver ofta samordnade insatser från flera olika aktörer för att möta hela deras situation. Regeringen föreslår nu en ny lag och flera lagändringar för en mer enhetlig och sammanhållen vård för dessa personer. Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2028. Reformen innebär att regionerna får ett samlat ansvar för behandling av skadligt bruk eller beroende, inklusive psykologisk och psykosocial behandling, medan socialtjänsten ansvarar för långsiktigt socialt stöd och sammanhang. Samsjuklighetsreformen går hand i hand med den nya socialtjänstlagen (2025:400) och kommer sannolikt medföra förändrade kompetensbehov i både kommuner och regioner, kopplat till förtydligat och förändrat huvudmannaskap och tydligare gränsdragning mellan vård, behandling och socialt stöd.

Enligt SKR bedöms behovet av specialistundersköterskor inom psykiatri vara fortsatt stabilt, samtidigt som samsjuklighetsreformen kan medföra en viss förskjutning av kompetensbehov mot regional verksamhet. Utbildningsutbudet bör enligt SKR bibehållas på nuvarande, förhöjda nivå.

Övriga utbildningar, psykiatrisk vård

Denna utbildningsinriktning är inte knuten till en specifik yrkesroll utan samlar i stället utbildningar som kan leda till flera olika yrkesroller inom den psykiatriska vården. För närvarande omfattar inriktningen utbildningar till handledare inom LSS och socialpsykiatri samt psykiatri- och socialpsykiatrihandledare.

Inom vård- och omsorgsbranschen har det traditionellt förekommit ett stort antal benämningar och titlar för likartade arbetsuppgifter och yrkesroller. Under senare år har branschen arbetat för ökad tydlighet och en mer enhetlig struktur, vilket bland annat har lett till standardisering av utbildningar. Mot denna bakgrund bör yrkesrollen specialistundersköterska inom psykiatri, som regleras genom myndighetens föreskrifter om specialiserande yrkeshögskoleutbildningar för undersköterskor (MYHFS 2023:5), rimligen fylla det största behovet av yrkeshögskolekompetens inom psykiatriområdet.

Behandlingsassistent/behandlingspedagog

Myndigheten för yrkeshögskolan har utfärdat föreskrifter om nationellt likvärdigt innehåll för utbildningar inom yrkeshögskolan med inriktning socialpedagog (MYHFS 2022:3), vilka tillämpats första gången på ansökningar inkomna 2023. Föreskriften anger att utöver de behörighetskrav som ställs i förordningen om yrkeshögskolan får inga andra krav för behörighet ställas.

Yrkeshögskoleutbildningar inom denna utbildningsinriktning kan leda till yrkesroller som socialpedagog, behandlingspedagog, behandlingsassistent, behandlingssamordnare, handledare, socialrådgivare och kriminalvårdare. Försättningsvis används primärt begreppet socialpedagog.

En socialpedagog arbetar med socialt förändrings- och stödarbete riktat till barn, unga eller vuxna i utsatta livssituationer, exempelvis personer med psykosociala svårigheter eller beroendeproblematik. Fokus ligger på att stärka individens förmåga till delaktighet, struktur och självständighet genom relationsskapande arbete, vardagsstöd och pedagogiska insatser.

Socialpedagoger är verksamma inom flera delar av välfärdssektorn där arbetet inriktas mot socialt stöd, behandlande insatser eller förebyggande verksamhet. Vanliga arbetsplatser är HVB-hem, som kan bedrivas i såväl kommunal som privat regi, samt statliga institutioner som drivs av Statens institutionsstyrelse (SiS-hem). HVB-hem är en boendeform inom socialtjänsten som främst används för frivilliga eller mindre ingripande placeringar. SiS-hem är däremot statliga institutioner som bedriver tvångsvård med förhöjd säkerhet enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), lagen om slutna ungdomsvård (LSU) och lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). Socialpedagoger kan därutöver arbeta inom socialpsykiatri, funktionsstödsverksamhet, kriminalvården samt inom skola och fritidsverksamhet.

Det finns alternativa utbildningsvägar som leder till yrkesrollen socialpedagog. Inom folkhögskolan erbjuds ett drygt 40-tal utbildningar. Enligt uppgifter från Folkbildningsrådet genomgick cirka 3 000 personer utbildning till socialpedagog eller behandlingspedagog år 2025, vilket innebär en ökning jämfört med tidigare år. Därutöver finns ett mer begränsat utbud av program och kurser inom socialpedagogik vid högskolor och universitet, vilka innehållsmässigt har beröringspunkter med socionomutbildningen. Det bör också noteras att de övriga yrkesrollerna som behandlas i denna områdesanalys bidrar med närliggande kompetenser, eftersom utbildningarna har innehållsliga beröringspunkter.

Enligt SiS rekryteras både yrkeshögskoleutbildade och folkhögskoleutbildade till tjänsterna behandlingsassistent och behandlingspedagog. SiS anger samtidigt att det kvarstår vissa oklarheter kring hur de nya kompetenskraven ska tolkas och tillämpas i praktiken (se vidare nedan).

Den nya socialtjänstförordningen (2025:468), som trädde i kraft den 1 juli 2025, kompletterar och konkretiserar socialtjänstlagen (2025:400) genom att tydligare precisera krav på verksamhet, bemanning och kompetens i olika boendeformer. För HVB-hem införs ett uttryckligt krav på att personal ska ha minst en tvåårig eftergymnasial utbildning med inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik, beteendevetenskap eller annat relevant ämnesområde. Detta utgör första gången som ett bindande minimikrav på utbildningsnivå fastställs för personal vid HVB-hem. Enligt övergångsbestämmelserna ges befintlig personal möjlighet att arbeta kvar, men kravet på eftergymnasial utbildning ska vara uppfyllt senast den 1 juli 2031.

De nya reglerade kompetenskraven för socialpedagoger innebär ett tydligt systemskifte som stärker yrkesrollens professionalisering. Enligt SiS är rådande praxis att lagstiftning som gäller för HVB-hem även får styrande betydelse för SiS-verksamheter, vilket innebär att kompetenskraven i praktiken även blir normerande för SiS-hem. Det skulle exempelvis vara svårt att motivera lägre formella kompetenskrav i en verksamhet med mer ingripande insatser, såsom SiS-hem, jämfört med HVB-hem.

Enligt SCB:s yrkesregister ingår socialpedagoger i yrkesgrupp 3411 – behandlingsassistenter och socialpedagoger med flera. Statistiken visar att antalet anställda i yrkesgruppen uppgick till

cirka 18 200 personer år 2024, jämfört med omkring 16 700 personer år 2022. Av dessa hade cirka 6 000 personer år 2024 en eftergymnasial utbildning kortare än tre år, en kategori som inkluderar yrkeshögskoleutbildning. Detta motsvarar cirka 33 procent av samtliga anställda i yrkesgruppen. Denna utbildningsnivå utgör den största gruppen, även om många anställda också har gymnasial utbildning alternativt eftergymnasial utbildning, tre år eller mer. Utbildningsnivån motsvarande yrkeshögskola är dock den enda utbildningsnivån där andelen anställda i yrkesgruppen kontinuerligt ökat de senaste fem åren, medan andelen anställda med gymnasial utbildning har minskat och andelen med motsvarande högskoleutbildning har legat relativt stabilt. Vidare visar statistiken att det år 2024 fanns cirka 2 000 anställda i åldern 55–59 år, vilket i genomsnitt innebär att cirka 400 personer per år väntas gå i pension mellan åren 2030–2034.

Sammantaget visar SCB:s statistik att yrkesgruppen är växande, att utbildningsnivån successivt höjs och att yrkeshögskolan får en alltmer central roll i kompetensförsörjningen. Samtidigt bör det beaktas att SCB:s yrkesgrupp för behandlingsassistenter och socialpedagoger omfattar flera skilda yrkesroller, vilket innebär begränsade möjligheter att särskilja socialpedagoger statistiskt. Det ska även noteras att ersättningsrekrytering till följd av pensionsavgångar utgör ett av flera skäl till nyanställningar inom yrkesgruppen.

I SKR:s enkätundersökning *Rekryteringsläget för yrkeshögskoleyrken i kommuner och regioner* ingår yrkesrollen behandlingspedagog/socialpedagog. Nedan redovisas de mest relevanta resultaten för år 2025, med jämförbara uppgifter för år 2023 angivna inom parentes, följt av en avslutande summering.

- 68 procent (59) av kommunerna uppger att de har sökt behandlingspedagoger/socialpedagoger under det senaste året. Motsvarande andel för regionerna är 53 procent (25).
- Bland de kommuner som har rekryterat anger 47 procent (41) att det råder balans mellan tillgång och efterfrågan på sökande, medan 23 procent (37) uppger att det råder brist och 13 procent (8) bedömer att det finns god tillgång.
- På tre års sikt bedömer 51 procent (43) av kommunerna att antalet anställda kommer att vara oförändrat, 25 procent (27) att antalet kommer att öka och 3 procent (4) att antalet kommer att minska.
- En jämförelse mellan 2025 och 2023 visar att något fler kommuner och betydligt fler regioner har sökt behandlingspedagoger eller socialpedagoger under det senaste året. Samtidigt uppger kommunerna att tillgången på sökande har förbättrats. År 2025 bedömer också en större andel av kommunerna att antalet anställda på tre års sikt kommer att vara oförändrat, även om en relativt stabil andel fortsatt bedömer att sysselsättningen inom yrket kommer att öka.

Vidare visar SKR:s rapport *Välfärdens kompetensförsörjning (2024)* att antalet behandlingsassistenter och socialpedagoger i kommunal verksamhet, inklusive privata utförare, bedöms ligga kvar på omkring 7 600 anställda under perioden 2023–2033. Under samma period beräknas pensionsavgångarna uppgå till cirka 1 700 personer. I rapporten redovisar SKR även

alternativa scenarier för ökat arbetskraftsutbud där exempelvis fler arbetade timmar och höjd pensionsålder inkluderas.

Demoskops rapport *Tjänstesektorns kompetensundersökning (2025)* visar också att det inom den privata tjänstesektorn behöver anställas 1 500 behandlingspedagoger och 1 300 socialpedagoger under de närmaste tre åren.

Enligt Arbetsförmedlingens yrkesbarometer från juni 2026 bedöms det i nuläget finnas stora möjligheter till arbete för behandlingsassistenter och socialpedagoger, med en förväntad ökning av efterfrågan på fem års sikt.

I myndighetens dialog med SiS framkommer att det finns stora utmaningar med den framtida kompetensförsörjningen av socialpedagoger, inte minst till följd av de nya kompetenskraven i socialtjänstförordningen. Även SKR och Socialstyrelsen bekräftar en fortsatt och betydande efterfrågan på socialpedagoger. Enligt SiS bedöms behovet uppgå till cirka 1 000 yrkeshögskoleutbildade socialpedagoger per år.

YH-kurser

Yrkeshögskolans kurser kan utgöra ett ändamålsenligt verktyg för kompetensutveckling av personer som redan är yrkesverksamma.

Myndigheten för yrkeshögskolan har beviljat platser inom yrkeshögskolans kurser för samtliga utbildningsinriktningar i denna områdesanalys, liksom för ytterligare ett par inriktningar med anknytning till analysområdet.

Kurserna kan även vara relevanta för andra yrkesroller inom branschen som har behov av kompetensutveckling inom områdena funktionsnedsättning, psykiatri och socialt arbete. På motsvarande sätt kan det förekomma kurser inom utbildningsinriktningar som behandlas i andra områdesanalyser – såsom *Pedagogik och undervisning*, *Teknikområden i sjukvården*, *Sjukvård samt vård och omsorg av äldre* samt *Juridik, bank och försäkring* – vilka kan vara intressanta för yrkesverksamma inom funktionsstödsverksamhet, psykiatri och socialt arbete.

Beviljade platser inom kurser per utbildningsinriktning och startår.

Utbildningsinriktningar	2025	2026	2027
Aktiveringspedagog/boendestödjare/stödpedagog	240	485	146
Vidareutbildning för undersköterskor – psykiatri	240	330	180
Övriga utbildningar, psykiatrisk vård	470	365	155
Behandlingsassistent/behandlingspedagog	910	750	445
Övriga utbildningar, funktionsnedsatta	205	150	90
Övriga utbildningar inom socialt arbete	120	160	40
Totalsumma	2 185	2 240	1 056

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Kursernas innehåll omfattar bland annat följande teman

- funktionsnedsättningar, inklusive neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF)
- psykisk ohälsa
- arbetssätt, kommunikation och bemötande
- suicidprevention
- våld i nära relationer
- ungdomskriminalitet och socialt förändringsarbete
- samsjuklighet, beroendeproblematik och psykiatriska tillstånd.

I dialog med branschaktörer framgår att yrkeshögskolans kurser spelar en viktig roll för fortbildning och kompetensutveckling av befintlig personal, och att det nuvarande kursutbudet i stor utsträckning bedöms vara relevant för verksamheternas behov. Samtidigt identifieras särskilda behov av ytterligare kompetensutveckling inom områdena

- förebyggande arbete, hantering av utmanande beteenden, kravställan, begränsningsåtgärder och personsäkerhet
- samsjuklighet, beroendeproblematik och psykiatriska tillstånd
- skadligt bruk och beroende, inklusive spel
- tvångsvård, särskilda befogenheter, bemötande och konflikthantering samt fysiska tekniker vid konflikthantering
- rättspsykiatri
- intellektuella funktionsnedsättningar
- vård- och stödsamordnare/case manager

- hemmasittarproblematik
- kommunikation och bemötande
- dokumentation
- suicid samt suicidprevention
- artificiell intelligens (AI) och digitalisering.

I Demoskops rapport *Tjänstesektorns kompetensundersökning (2025)* framkommer att de mest eftertraktade kompetenserna inom den privata delsektorn hälsa, vård och omsorg under de närmaste tre åren är ledarskap, sjukvård, funktionsnedsättningar, psykiatri, administration, ekonomi, demens, digitala verktyg, behandlingsmetoder och konflikthantering.

SKR:s undersökning *Rekryteringsläget för yrkeshögskoleyrken i kommuner och regioner* från 2025 visar vidare att 57 procent av kommunerna och 53 procent av regionerna bedömer att de har behov av yrkeshögskolekurser inom området hälso- och sjukvård samt socialt arbete.

Regionalt utbud och regional efterfrågan

Nedan presenteras regionalt utbud inom YH-program och regional efterfrågan av kompetensbehov per utbildningsinriktning.

Varje utbildningsinriktning presenteras i ett avsnitt som inleds med en tabell över det regionala platsutbudet. Därefter följer en sammanfattning av regionernas bedömning av kompetensbehov i den egna regionen. Därutöver kan eventuellt även annan information om regionala behov anges.

Myndigheten samlar årligen in information om regionernas kompetensbehov genom formulär som skickas till regionalt utvecklingsansvariga (RUA). Bedömningarna avser behov på 3–5 års sikt. Att en region inte svarar behöver inte betyda att det saknas efterfrågan på kompetens inom en utbildningsinriktning.

Aktiveringspedagog/boendestödjare/stödpedagog

Utbildningar till *aktiveringspedagog/boendestödjare/stödpedagog*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Gävleborg	35	35			
Jönköping	35	35	35		
Skåne	90	125	95	35	
Stockholm	35	35	70	35	35
Södermanland	35	35	35		
Uppsala			35	35	35
Västerbotten	60	60	25		
Västernorrland	26	30	30	30	
Västmanland		25	25	25	
Västra Götaland	139	144	148	120	85
Östergötland	25	55	30	30	
Norrbottnen och Västmanland*	35	35	35	35	35
Jönköping och Kalmar*	35	35	35		
Blekinge och Stockholm*		35	35	35	
Halland och Kronoberg*	30	30	30		
Jämtland och Norrbotten*		35	35	35	
Gotland och Stockholm*	35	35	35		
Dalarna och Värmland*	35	35	30	30	30
Kalmar, Stockholm och Södermanland*	35	35	35	35	35
Norrbottnen och Stockholm*	30	30			
Stockholm och Västerbotten*			35	35	35
Jönköping och Kalmar*			30	30	30

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

*Flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.
Källa: MYH.

Elva regioner bedömer att det inom en tre- till femårsperiod kommer att råda brist på stödpedagoger. Dessa regioner är Dalarna, Jönköpings län, Kalmar län, Norrbotten, Skåne, Sörmland, Uppsala, Värmland, Västernorrland, Västmanland och Västra Götaland. Nedan sammanfattas regionernas kommentarer.

- Region Dalarna bedömer att det finns en efterfrågan på stödpedagoger inom funktionsstödsverksamhet, där ökade krav på kvalitet och individanpassning medför höjda kompetenskrav samtidigt som kommande pensionsavgångar bidrar till behovet.
- Region Kalmar län uppger att ett ökat antal brukare bidrar till ett växande behov av stödpedagoger.
- Region Norrbotten framför att det finns ett tydligt identifierat behov av stödpedagoger. En samlad bild av kommunerna visar på en tydlig efterfrågan, inklusive närliggande funktioner såsom aktiveringspedagog och habiliteringspedagog. Rollen bedöms därmed vara en relevant eftergymnasial yrkesroll inom social omsorg och funktionsstöd.
- Region Skåne uppger att det råder nästintill total etablering på arbetsmarknaden för examinerade.
- Region Sörmland framför att det finns ett stort kompetensbehov och att antalet utbildningsplatser behöver öka.
- Region Värmland bedömer att ökade krav på kvalitet och individanpassning, tillsammans med pensionsavgångar, driver efterfrågan på kompetensen.
- Region Västmanland anger att det finns en fortsatt efterfrågan på specialistutbildade.
- Västra Götalandsregionen uppger att stödpedagogrollen har stärkts och fått en tydligare funktion i verksamheterna, med fokus på kvalitet, metodutveckling och handledning. Ökade krav på dokumentation, individanpassning och pedagogiskt stöd driver ett växande behov av fördjupad kompetens. Samtidigt ökar efterfrågan även utanför kommunal verksamhet, och välfärdsteknik lyfts som ett viktigt utvecklingsområde. Det råder redan i dag brist på stödpedagoger, och behovet bedöms kvarstå på en hög nivå under de kommande tre till fem åren.

I region Blekinge bedöms kompetensbehovet av stödpedagoger vara i balans på tre till fem års sikt.

Vidareutbildning för undersköterskor – psykiatri

Vidareutbildning för undersköterskor – psykiatri. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Blekinge		35	35	35	
Dalarna	30	30			
Kronoberg	20	20			
Skåne	30	30	30	30	
Stockholm		60	30	30	30
Uppsala	35	35	35	35	
Västerbotten	55		55		
Västernorrland	28	28	28	28	28
Västmanland			30	30	30
Västra Götaland	30	30	30		
Örebro	30	30	30	30	
Värmland och Västra Götaland*		30	30	30	
Jönköping, Kalmar, Kronoberg och Skåne*	35	70	35		
Stockholm, Södermanland och Västerbotten*	35	35			
Södermanland och Östergötland*	35	35	35		
Jämtland och Västerbotten*	35	35	35		
Blekinge och Norrbotten*		35	35	35	

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

*Flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH.

Tolv regioner bedömer att det inom en tre- till femårsperiod kommer att råda brist på vidareutbildade undersköterskor inom psykiatri. Dessa regioner är Blekinge, Dalarna, Gotland,

Jämtland Härjedalen, Jönköpings län, Kalmar län, Kronoberg, Uppsala, Västernorrland, Västmanland, Västra Götaland och Örebro län. Nedan sammanfattas regionernas kommentarer.

- Region Dalarna bedömer att en faktor som kan påverka det framtida behovet är samsjuklighetsutredningen, som syftar till att ge regionerna ett samlat ansvar för psykiatrisk vård och beroendevård samt att säkerställa en samordnad behandling. Den psykiatriska vården i Dalarna förväntas öka till följd av politiska beslut, ett växande vårdbehov samt ett ökat antal patienter inom rättspsykiatri i Säter.
- Region Jämtland Härjedalen uppger att det föreligger brist på undersköterskor inom vård- och specialavdelningar samt mottagningar, och att efterfrågan bedöms öka.
- Region Kalmar län anger att förhöjda krav skapar ökat behov.
- Region Västernorrland framhåller att omfattande pensionsavgångar medför stora kompetensbehov.
- Västra Götalandsregionen bedömer att det finns ett tydligt och långsiktigt behov av specialistundersköterskor inom psykiatri, främst inom den regionala hälso- och sjukvården men även i kommunerna. Behovet omfattar både rekrytering av nyutbildade och vidareutbildning av befintlig personal. Samsjuklighetsutredningen kan påverka ansvarsfördelningen, men bedöms inte minska det samlade kompetensbehovet inom psykiatri, som förväntas kvarstå under de kommande tre till fem åren.
- Region Örebro län anger att yrkesgruppen har ett sårbart kompetensförsörjningsläge som riskerar att förvärras. Region Örebro län och Örebro kommun är stora arbetsgivare för yrkeskategorin i länet. Den numera skyddade yrkestiteln undersköterska, i kombination med införandet av en gemensam differentieringsmodell för vård och omsorg i kommunerna, kan på sikt bidra till ett ökat behov av specialistundersköterskor inom psykiatri.

I region Skåne bedöms kompetensbehovet av vidareutbildade undersköterskor inom psykiatri vara i balans på tre till fem års sikt. Regionen kommenterar att införandet av skyddad yrkestitel för undersköterskor påverkar kompetensbehovet, vilket på sikt kan bidra till en ökad efterfrågan.

Övriga utbildningar, psykiatrisk vård

Övriga utbildningar, psykiatrisk vård. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Skåne	30	25	25	25	
Östergötland		35	35	35	
Västernorrland, Västra Götaland och Östergötland*	35				

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

*Flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH.

Fyra regioner bedömer att det inom en tre- till femårsperiod kommer att råda brist på kompetens relaterat till utbildningsinriktningen övriga utbildningar, psykiatrisk vård. Dessa regioner är Blekinge, Kronoberg, Västernorrland och Västmanland. Region Västernorrland framhåller omfattande pensionsavgångar och Region Västmanland uppger att det finns en fortsatt efterfrågan på specialistutbildade.

I region Skåne bedöms kompetensbehov relaterat till utbildningsinriktningen övriga utbildningar, psykiatrisk vård, vara i balans på tre till fem års sikt.

Behandlingsassistent/behandlingspedagog

Utbildningar till *behandlingsassistent/behandlingspedagog*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Blekinge			35	35	35
Dalarna			35	35	35
Gävleborg	32	32	32	32	
Jämtland		25	28		28
Jönköping	35	35	35	35	35
Kronoberg		35	35	35	
Norrbottn	35		35	35	35
Skåne	62	97	97	27	
Stockholm	35	70	70	35	
Södermanland	35	35	35		
Uppsala		35	35	35	
Värmland			65	65	65
Västernorrland	65	65	65		
Västmanland	35		35	35	35
Västra Götaland	90	90	90	90	35
Örebro			35	35	35
Östergötland	35	35	35	35	
Halland och Skåne*		35	35	35	
Norrbottn och Stockholm*	35	35	35		

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

*Flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH.

Nio regioner bedömer att det inom en tre- till femårsperiod kommer att råda brist på behandlingsassistenter/behandlingspedagoger (socialpedagoger). Dessa regioner är Dalarna,

Jönköpings län, Kronoberg, Norrbotten, Uppsala, Värmland, Västernorrland, Västmanland och Västra Götaland. Nedan sammanfattas regionernas kommentarer.

- Region Dalarna bedömer att en faktor som kan påverka det framtida behovet är samsjuklighetsutredningen, som syftar till att ge regionerna ett samlat ansvar för psykiatrisk vård och beroendevård samt att säkerställa en samordnad behandling. Den psykiatriska vården i Dalarna förväntas öka till följd av politiska beslut, ett växande vårdbehov samt ett ökat antal patienter inom rättspsykiatri i Säter.
- Region Norrbotten uppger att den samlade bilden av kommunerna visar på en tydlig efterfrågan, vilket indikerar att yrkesrollen bör lyftas som ett avgränsat eftergymnasialt kompetensbehov inom socialt arbete och socialpedagogisk behandling.
- Region Värmland anger att efterfrågan finns inom flera verksamheter, men är störst inom länets SiS-verksamhet, där en pågående expansion medför betydande rekryteringsbehov under perioden.
- Västra Götalandsregionen bedömer att samsjuklighetsutredningen kan medföra en förändrad ansvarsfördelning mellan kommun och region, men att behovet av socialpedagogisk kompetens kvarstår. Behov lyfts även inom skola, särskilt kopplat till skolsociala team, där socialpedagoger utgör en viktig rekryteringsbas.
- Region Jämtland Härjedalen framför att utbyggnaden av kriminalvården i länet kan medföra en viss ökning av kompetensbehovet.

I region Skåne bedöms kompetensbehovet av behandlingsassistenter/behandlingspedagoger (socialpedagoger) vara i balans på tre till fem års sikt. Regionen kommenterar att arbetslösheten år 2024 låg på en nivå i linje med arbetsmarknaden i stort.

Regionernas kompetensbehov inom hälso- och sjukvård samt socialt arbete

En övervägande majoritet av landets regioner bedömer att det inom en tre- till femårsperiod kommer att råda kompetensbrist inom de yrkesroller som omfattas av utbildningsområdet hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Ingen av regionerna bedömer att det kommer att råda balans mellan utbud och efterfrågan eller att ett överskott av kompetens uppstår inom området.

Den samlade bilden från regionerna är att branschen präglas av omfattande och växande kompetensförsörjningsutmaningar, drivna av en åldrande befolkning, ökade vårdbehov och stora pensionsavgångar. Redan i dag råder betydande brist på personal inom såväl breda vårdyrken som mer specialiserade funktioner, och efterfrågan bedöms öka ytterligare på tre till fem års sikt.

Behoven omfattar både gymnasialt utbildad personal, där undersköterskor utgör den största gruppen, och eftergymnasiala yrkesroller såsom tandsköterskor, stödpedagoger, socialpedagoger, sjukhusteknisk personal samt specialistutbildade undersköterskor, särskilt inom äldreomsorg, psykiatri och akutsjukvård.

Digitalisering, e-hälsa och omställningen till nära vård förändrar samtidigt kompetenskraven och ökar behovet av teknisk, digital och samordnande kompetens. Yrkesrollerna breddas därmed

och ställer i allt högre grad krav på en kombination av medicinsk, kommunikativ och teknisk kompetens.

Sammantaget bedöms kompetensbehoven inom utbildningsområdet vara mycket omfattande även på längre sikt, där yrkeshögskolan utgör ett centralt verktyg för att möta såväl volymbehov som behov av specialiserad kompetens.

Avslutande kommentar om regionala kompetensbehov

Ovanstående platsöversikt visar på en stor geografisk spridning av utbildningsplatserna. Denna spridning speglar att det finns arbetstillfällen och kompetensbehov i stora delar av landet, vilket också bekräftas av SCB:s yrkesstatistik för 2024. Statistiken visar att drygt hälften av de anställda återfinns i storstadsregionerna, samtidigt som yrkesgruppen har en bred nationell förankring i samtliga län.

I myndighetens dialog med branschaktörer framkommer att yrkesroller som stödpedagog och socialpedagog har en bred geografisk spridning. Samtidigt varierar kompetensbehoven mellan olika delar av landet. Rekryteringsutmaningar är exempelvis ofta större i glesbygd, vilket lyfter fram betydelsen av lokal och regional förankring samt en ändamålsenlig spridning av utbildningsplatser. Även andra strukturella faktorer kan påverka kompetensbehoven, såsom etablering eller expansion av andra statliga verksamheter, exempelvis Kriminalvården, vilket kan medföra ökad konkurrens om arbetskraft i vissa regioner.

Vidare framhåller branschaktörerna att det finns stora lokala och regionala skillnader i synsätt och etablering av yrkesrollen specialistundersköterska inom olika områden, såsom psykiatri. I dessa sammanhang blir det särskilt viktigt att arbetslivet kan visa på ett konkret och faktiskt anställningsbehov i den aktuella regionen.

Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras

Aktiveringspedagog/boendestödjare/stödpedagog

De senaste årens beviljanden har inneburit en ökning av utbildningsvolymerna, sett till antalet beslutade platser per slutår. Analysen visar att arbetsmarknadens behov av stödpedagoger är fortsatt stort även framöver. Samtidigt finns skäl att följa upp effekterna av den tidigare utökningen och se hur utbildningsresultaten utvecklas och bidrar till kompetensförsörjningen. Mot denna bakgrund är myndighetens bedömning att dimensioneringen av utbildningsplatser i stort bör bevaras på den förhöjda nivån, eller möjligen öka något.

Vidareutbildning för undersköterskor – psykiatri

De senaste årens beviljanden har inneburit en ökning av utbildningsvolymerna, sett till antalet beslutade platser per slutår. Analysen visar att arbetsmarknaden har ett fortsatt behov av specialistundersköterskor inom psykiatri framöver. Samtidigt finns skäl att följa upp effekterna av den tidigare utökningen och se hur utbildningsresultaten utvecklas och bidrar till

kompetensförsörjningen. Sammantaget är myndighetens bedömning att dimensioneringen av utbildningsplatser i stort bör bevaras på den förhöjda nivån.

Övriga utbildningar, psykiatrisk vård

När den reglerade yrkesrollen specialistundersköterska inom psykiatri nu finns torde det huvudsakliga behovet av yrkeshögskolekompetens inom psykiatriområdet kunna tillgodoses genom utbildningsinriktningen vidareutbildning för undersköterskor - psykiatri. Myndigheten gör därför bedömningen att dimensioneringen av utbildningsplatser eventuellt bör minska.

Behandlingsassistent/behandlingspedagog

De senaste årens beviljanden har inneburit en kraftig ökning av utbildningsvolymerna, sett till antalet beslutade platser per slutår. Analysen visar att arbetsmarknadens behov av socialpedagoger är fortsatt stort framöver, inte minst till följd av den nya socialtjänstförordningen som ställer krav på minst tvåårig eftergymnasial utbildning för arbete som socialpedagog. Mot denna bakgrund är myndighetens bedömning att dimensioneringen av utbildningsplatser i stort kan öka ytterligare något.

Definitioner

Andel i arbete	<p>De examinerades sysselsättning följs upp årligen via en enkät. Det huvudsakliga syftet är att ta reda på hur stor andel av de examinerade som har ett arbete året efter examen och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen.</p> <p>Andel i arbete avser examinerade som har uppgett att de har arbete året efter sin examen. Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Arbetets överensstämmelse med utbildningen	<p>Arbetets överensstämmelse med utbildningen, för examinerade som uppgett att de har ett arbete året efter sin examen, mäter hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen enligt tre indelningar: helt eller till största delen, till viss del eller inte alls.</p> <p>Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Examensgrad	<p>Statistiska centralbyrån (SCB) är ansvarig för officiell statistik om yrkeshögskolan. Den officiella statistiken innehåller bland annat statistik om examinerade och examensgrad.</p> <p>Examensgrad beräknas som andel examinerade av antagna som bedrivit studier på utbildningar som ger examen.</p> <p>Examinerade avser antagna som har uppfyllt alla villkor för examen. Examinerade hänförs till det slutår som en utbildningsomgång har.</p> <p>För examinerade finns en eftersläpning i statistiken på grund av sena kompletteringar. Uppgifter för det senaste referensåret redovisas därför i november.</p>
Konfidensintervall	<p>Eftersom svarsbortfall förekommer är statistiken behäftad med viss osäkerhet. De redovisade procenttalen är därför skattningar med ett 95-procentigt konfidensintervall, vilket innebär att det sanna värdet ligger inom ett visst intervall med 95 procents säkerhet. Intervallet skrivs ut bredvid punktskattningen (andelen) med symbolen $\pm$, till exempel 90 ± 2. Det betyder att det sanna värdet med 95 procents säkerhet ligger mellan 88 och 92 procent (SCB).</p>
Utnyttjade platser	<p>Utnyttjade platser avser summan av inställda platser och outnyttjade platser tre veckor efter start på varje enskild utbildningsomgång.</p>
SUN-inriktningar	<p>Svensk Utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN-inriktning. Den mest aggregerade nivån är en position (en siffra). Den mest detaljerade nivån är fyra positioner (tre siffror och en bokstav).</p> <p>Myndigheten för yrkeshögskolan behöver dock kunna gruppera utbildningarna efter en mer detaljerad indelning än den officiella. Därför har myndigheten gjort en egen utvidgning av SUN genom att skapa en femte position bestående av ytterligare en bokstav. Syftet med den lokala utvidgningen är att komma närmare yrken och yrkesroller.</p>

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan

Box 145

721 05 Västerås

www.myh.se